

התורה מדברת בעליונים ורומזת בתחתונים

נצחיות התורה נתחדשה במתן תורה \ תורה שבע"פ גם היא נצחית \ תורה בעיקר "מדברת בעליונים" ורק בנוסף לכך "רומזת בתחתונים" \ פעולת התורה בגשמיות משתנה לפי מצבו הרוחני של העולם

א. עיקר גדול באמונתנו הוא ש"זאת התורה לא תהא מוחלפת" - התורה והמצוות הינם נצחיים ואינם משתנים לעולם. ובלשון הרמב"ם בהלכות יסודי התורה (ריש פרק ט): "דבר ברור ומפורש בתורה, שהיא מצוה עומדת לעד ולעולמי עולמים, אין לה שינוי ולא גרעון ולא תוספת", ובהלכות מלכים (פי"א הל' ג): "התורה הזאת אין חוקי' ומשפטי' משתנים לעולם ולעולמי עולמים".

עניין זה - נצחיות התורה והמצוות - נתחדש בעת מתן תורה במעמד הר סיני. אף שכבר מימיהם של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם ו"קיימו האבות כל התורה כולה עד שלא ניתנה" (יומא כח, ב) ועוד קודם לכן נצטוו אדם הראשון ונח על קיום מצוות - הרי שעד מ"ת מצינו שינויים ותוספות במצוות אלו: אדם הראשון נצטווה של שש מצוות ובימי נח הוסיף הקב"ה וציוה על אבר מן החי; אברהם אבינו נצטווה על המילה וכן הלאה (ראה רמב"ם שם ריש פרק ט).

אמנם מאז מתן תורה, כאשר קבלנו את כל התורה כולה (כולל "מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש") ואת כל תרי"ג המצוות - הרי שאין יותר גרעון או תוספת לתורה.

ובטעם הדבר - שרק אחרי מ"ת התורה והמצוות אינם משתנים - יש לומר:

איתא בגמ' (שבת קה, א) ש"אנכי" - התיבה הראשונה של עשרת הדברות שנאמרו במתן תורה - ראשי תיבות: "אנא נפשי כתבית יהבית". פירושו: בעת מתן תורה, "כתב" ו"הכניס" הקב"ה את עצמו כביכול בתורה. ומאז מעמד הר סיני, כיון שנתן הקב"ה את "נפשו" בתורה - הנה כשם ש"נפשו" היא נצחית ואינה משתנית ח"ו, כן התורה היא

נצחית ולא משתנית לעולם.

ב. דבר פשוט הוא שנצחיות התורה היא (לא רק בתורה שבכתב, אלא) גם בתורה שבעל-פה, שאף היא ניתנה ("מ"אנכי") במעמד הר סיני. וכדברי הירושלמי (פאה פ"ב ה"ד): "מקרא משנה תלמוד ואגדה, אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש - כבר נאמר למשה מסיני".

והנה מצינו בתורה שבע"פ (ראה רמ"א אהע"ז סי' קנ"ו ס"ד. מג"א או"ח סי' קע"ג סק"א. שו"ע אדה"ז או"ח סוף סי' קע"ט) כמה וכמה ענייני סגולות ורפואות שבזמן הזה, מפני שנשתנו הטבעיים, אינם מסייעים כלל ואף יש מי שכתב שאסור להשתמש בהם. וצריך ביאור: מכיון שגם ענינים אלו הם חלק בתורה [ראה שו"ת צפנת פענח להרוגצ'ובי (דווינסק ח"א סי"ד), ושם: "רפואות הנזכרים בגמרא זה גדר חלק מן התורה שבע"פ המסור לנו בקבלה"], איך אפשר לומר שאינם נצחיים וקיימים בכל הזמנים!?

[בשלמא ענייני סגולה ורפואה שחז"ל נתנו להם טעם, הרי כאשר הטעם איננו, גם הם אינם. לדוגמא, הדין שאסור לשתות ממים מגולים "שמא שתה נחש מהם והטיל בהם ארס" (שו"ע יו"ד ר"ס קט"ז), מובן מאליו שמלכתחילה האיסור קיים רק במקומות שהנחשים מצויים, אבל "עכשיו שאין נחשים מצויים בינינו - מותר". ע"ד שאר מצוות שבתורה שיש תנאים שונים לקיומם. אבל שאר ענייני רפואה, שחז"ל לא הגבילו אותם בתנאים מסוימים, אלא אמרום באופן סתמי - איך אפשר לומר שאינם נצחיים וקיימים בימינו?!].

ג. להבנת הדברים יש להקדים כלל גדול בגדר כללות התורה:

אמרו חז"ל (ראה עשרה מאמרות, מאמר חקור דין, ח"ג פכ"ב. וראה בש"ה (יג, ב ואילך. קסא, א ואילך) שהאריך בזה) שהתורה "מדברת בעליונים ורומזת בתחתונים". כלומר, אין הפירוש שבנוסף להוראות הגשמיות של התורה שניתנו לבני ישראל כאן בעולם הזה, נרמזים בתורה גם עניינים נעלים שקיימים בעולמות הרוחניים העליונים. אדרבא - התורה בעיקרה "מדברת בעליונים", אלא שבנוסף לכך, רומזת גם בתחתונים, להוראות הגשמיות שנצטוונו עליהם כאן, בעולם הזה התחתון והגשמי.

ומפורש הדבר בדברי חז"ל בכ"כ מקומות, כגון דברי המדרש רבה (שמות פ"ל, ט) על הפסוק "מגיד דבריו ליעקב" - "מה שהוא עושה, אומר לישראל לעשות": לכל לראש ישנם התורה והמצוות כפי שהם למעלה, אצל הקב"ה ("מה שהוא עושה"), ומדרגא זו של התורה, כפי שהיא למעלה, ירדה ונשתלשלה התורה גם למטה בגשמיות ("אומר לישראל לעשות").

ד. על יסוד הקדמה זו יובן עניין נצחיות התורה:

כאשר התורה מורה על ענייני סגולות ורפואות, ראשית כל כוונתה כפי שהם

ברוחניות ("מדברת בעליונים"), אלא שבנוסף לזה יורדים ונמשכים הוראות אלו גם למטה ("רומזת בתחתונים"). ואכן, כפי שעניינים אלו הם ברוחניות הם נצחיים ויש בהם תועלת תמיד ורק כפי שנמשכים למטה, שייך בהם שינוי - אמנם השינוי אינו בתורה, אלא בעולם, כפי שיבואר להלן.

ובעניינינו, זה שהגוף הגשמי ניזון וחי ממאכלים גשמיים ומרפואות גשמיות, דבר זה "נמשך" ומשתלשל מזה שהנפש הרוחנית מקבלת חיותה ממאכלים ורפואות רוחניים, שהם אותה הבחינה של הרפואות הגשמיות. נמצא, שבנוגע לאכילה ובריאות הנפש, יש לרפואות ולסגולות שבתורה קיום נצחי, עד לימינו ממש. אמנם כאשר מדובר על עניינים אלו כפי שנמשכו למטה, לרפואות וחיות הגוף הגשמי, כאן יש מקום לחילוק:

בשנים כתיקונן, כאשר העולם הגשמי "מתאים" לעולמות הרוחניים, הרי שהרפואות הרוחניות יורדות ונמשכות למטה באופן גשמי, ומביאות רפואה כפשוטה לגוף הגשמי. אולם כאשר העולם הגשמי יורד ומשתנה לגריעותא, ואינו "מתאים" יותר לעולמות הרוחניים, הנה אז ההמשכה למטה אינה בשלמות ולא פועלת בגשמיות.

דוגמא לדבר: בזמן שבית המקדש ה' קיים, שהעולם הגשמי, ה' "מתאים" לעולמות הרוחניים, ה' בכוח קרבן (חטאת) גשמי להביא רפואה רוחנית לנפש החוטאת. אמנם מאותו הזמן אשר "מפני חטאנו גלינו מארצנו . . . חרב בית מקדשנו", הרי שהעניינים הרוחניים אינם נמשכים למטה בגשמיות כפשוטם ולכן כבר אין בכח "קרבן" גשמי להביא רפואה לנפש ורק ע"י עבודה רוחנית ("תפילות שבמקום תמידים תקנום"), אפשר להביא רפואה רוחנית.

(ע"פ לקוטי שיחות חכ"ג ע' 33 ואילך)

המחדש בתורה מתאחד עם חכמתו של הקב"ה

חידושי התורה ניתנו בהעלם בסיני ומתגלים ע"י ה'תלמיד ותיק' \ התואר 'חידושי תורה' הוא מצד התלמידים \ ההתאחדות של יהודי עם חכמתו ית' שנעשה ע"י לימוד התורה הוא בעיקר ע"י חידושי תורה

א. איתא בחז"ל (ראה מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד (כהגרסא המובאת בתורת העולה ח"ג פנ"ה ובכ"מ): "כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש - הכל ניתן למשה מסיני". ולכאורה מאמר זה צריך ביאור, מכמה טעמים: